

Gröngöling

Gröngöling förekommer lokalt tämligen allmänt i södra och mellersta Sveriges kulturbygder, men finns även i viss omfattning i större barrskogsområden. Arten var av allt att döma vanligare under 1800-talet fram till mitten av 1900-talet, vilket troligen kan förklaras av dåtidens glesare skogar skapade bland annat genom skogsbyte. Stannfågel.

Ekologiska krav

Gröngöling föredrar mosaikartade, halvöppna kulturlandskap där betesmarker och åkrar växlar med lövdungar, alléer och trädklädda naturbetesmarker. Gröngöling är något av en karaktärsart i områden med ekhagar. Arten häckar även i parker, kyrkogårdar och större trädgårdar om där finns trädbärande miljöer med gamla lövträd. Den föredrar glesa skogar och undviker normalt större skogsområden om det inte finns ett stort inslag av lövträd i kombination med insprängda öppna områden. Häckar ibland i påfallande öppna landskap förutsatt att det finns dungar, alléer eller dylikt i tillräckligt stor omfattning i närområdet.

Boet hackas ut i grova eller senvuxna lövträd, oftast i asp men också i björk och al. Eftersom näbben är ganska svag behöver den svampangripna träd för att underlätta utmejslingen av bohålet.

Gröngöling födosöker i stor utsträckning på marken. Arten är specialist på myror, främst stacklevande arter, och den föredrar därför öppna, solexponerade områden. Under vinterhalvåret gör den ofta hål i myrstackar för att komma åt vuxna myror och puppor.

Sommartid utnyttjar ett par i genomsnitt 100 hektar, men arealen varierar starkt (30–300 hektar).

Utbredning och regionala skillnader

Gröngöling är en förhållandevis allmän häckfågel i södra Sverige upp till södra Värmland, Västmanland, sydöstra Dalarna och Gästrikland. Den förekommer även i en bred zon längs Norrlandskusten upp till södra Ångermanland, men är där betydligt ovanligare. Saknas på Gotland.

Indikator på skyddsvärd skog

Saknar signalvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

Faktorer som missgynnar eller hotar arten

Igenväxning och igenplantering av hagmarker i kombination med en generellt sett allt

tätare skog.

Behov av hänsyn – allmänt

I normalfallet är god miljöhänsyn tillräckligt. Överföring av lövrik och lövdominerad skog till barrskog bör undvikas.

Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Undvik avverkning och andra skogliga åtgärder (markberedning, röjning, gallring) inom 100 m från boplatser under perioden 20 mars–31 juli.
- Spara grova aspar och björkar som har förutsättningar att utnyttjas som boträd. Ställ gärna hänsynsträden i grupp för att motverka att de blåser ner. Träden bör sparas även vid kommande skogsbruksåtgärder. Spara försvagade, döende och döda träd enstaka eller i grupper.
- Spara försvagade, döende och döda träd enstaka eller i grupper.
- Gynna asp och andra lövträd vid röjning och gallring.
- Undvik att förstöra myrstackar vid avverkning och markberedning.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Håll ek- och björkhagar öppna genom att gallra bort inväxande gran och andra träd av igenväxningskaraktär. Extra värdefullt är om markerna kan hävdas genom bete.
- Gallra gärna fram enstaka aspar i täta aspkloner, med mål att få grov asp.
- Plantera inte igen inägor, skogslyckor eller andra öppna eller halvöppna marker i eller intill skogsmark.
- Plantera gärna lövträd efter avverkning i anslutning till inägomark, åtminstone som en kantzon mot betesmarker eller åkrar.
- Omför inte lövdominerad skog till barrdominerad skog.

Områdesskydd och frivilliga avsättningar

Häckande gröngöling är i normalfallet inte i behov av områdesskydd. Arten förekommer dock ofta i lövrika miljöer som kan hysa stora naturvärden. Gör därför gärna naturvårdsavsättningar i hagmarker och äldre bestånd, gärna intill öppen mark och med ett stort inslag av asp.

Skogsvårdslagstiftningen

- Ta inte bort äldre vindfällen, högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägo gränser och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m., spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd, hassel, lind, lönn, ask och alm, eller bärande träd (SKVFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. örtrika områden längs bäckar eller andra vattendrag, kärr och småvatten, områden vid källor eller källpåverkad mark, strand- och sumpskogar med naturskogskaraktär, äldre skog på uddar och öar, raviner, klyftor och blockmarker samt berg- och rasbranter, äldre hällmarksskog, äldre sandtallskogar, naturskogsrester, yngre brandfält, äldre trädbestånd med mycket hänglavar eller död ved, örtrika bestånd på kalkrika marker, äldre hassellundar, brynmiljöer, äldre skogsbeten samt igenvuxna hagmarker eller lövängar (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, boträd, kulturmiljöer m.m. (SKSFS 7:21).
- Lämna en skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Det är förbjudet att omvandla bestånd med ädellövskog till annan skog. Om man

avverkar, förutom vid röjning eller gallring, ska man anlägga ny ädellövskog på området (SVL 25 §).

Lästips

Artfakta för gröngöling. ArtDatabankens webbplats,
<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102977>

Populationsstorlek: 14 000 par

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 46 %

2001–2012: minskning 30 %

Rödlistestatus 2015: Nära hotad (NT)

Fågeldirektivets Bilaga 1: Nej